

Göran Högglund: Almedalstal 2004

Talare

Göran Högglund
Partiledare

Datum

10 juli 2004

Plats

Visby, Gotland

Ärade åhörare!

Välkomna till finalen på den vecka som ibland beskrivs som politikens svar på Kiviks marknad. En del gillar inte jämförelsen, men vi som bygger mycket av vår politik på marknadstänkande gillar den. Och lite marknadsgyckel kan väl ändå inte skada?

Nu vet jag inte om den här veckan har motsvarat era förväntningar. Den har ju bjudit på mycket, med kulmen i går kväll. Kanske var ni här då och lyssnade på Bosse Ringholm? Kanske var det då ni äntligen fick upp ögonen för hur underhållande politiska tal kan vara. Kanske är det därför ni har kommit hit för mer? Oavsett skälet – välkomna till kristdemokraternas kväll i Almedalen.

Under den här veckan har jag inte enbart haft tillfälle att delta i seminarier av olika slag. Jag har, som ni, njutit av att vandra innanför och utanför murarna och känt rosornas doft i Visbys botaniska trädgård. Rosor inger mig inte lustkänslor i alla sammanhang. I valrörelser till exempel. Men här är de underbara till och med som klängväxter. Och det är inte bara här som Sverige fyller oss med lust och fågring stor.

Vi har en hel del att glädja oss åt. Just nu glädjer jag mig åt att det inte regnar. Men tyvärr finns det en annan bild som börjar göra sig allt mer märkbar i vårt land. Jag fick ett brev från Sofia – en ung kvinna i dagens Sverige som skrev:

” Jag har växt upp med bilden av att Sverige är ett väldigt bra land att leva i och att jag är lycklig som blivit född här. ”

Men, skriver hon:

”För några veckor sedan blev en 19-årig tjej brutalt våldtagen och misshandlad i

tre timmar för att larmcentralen inte skickar vidare larmet till polisen. Man hör på nyheterna att en polischef i Stockholm är inblandad i en droghärva. En pappa som sparkat ihjäl sin treåriga son får tre års fängelse. Det börjar bli vardagsmat att höra om mentalt sjuka som sökt hjälp, men blivit hemskickade med lite piller för att psyksjukhusen inte har plats för dem”, skriver hon. Och man kan tillägga att en del av de hemskickade går ut och begår grova våldsbrott strax därpå. Det har vi blivit ohyggligt medvetna om. Och Sofia fortsätter:

”Människor får vänta i oändligt långa köer för att få en operation de verkligen behöver.” Eller, kan man tillägga, en strålbehandling mot cancer. När ett fall uppmärksammas i media finns plötsligt hjälp att få. Det är tankeväckande. ”Och fler vårdcentraler, sjukhus och akuter skall läggas ner,” konstaterar Sofia och frågar:

”Vart tar alla skattepengar vägen som behövs så desperat inom sjukvården? Vart har mitt Trygga Sverige tagit vägen?”.

Ja, vad säger ni? Trygghet är ett av politikens honnörsord, flitigt använt inte minst av det som brukar kallas det statsbärande partiet. Trygghet från vaggan till graven är vad man förespeglar väljarna – bara de har vett att välja rätt, det vill säga rött. Men för många är otrygghet vardag. Vilken trygghet känner det mobbade barnet på väg till skolan? Hur tryggt är det barn som inte vågar ta med en kompis hem eftersom han eller hon inte vet om pappa eller mamma är berusade idag igen? Hur trygg är den misshandlade kvinnan – hemma, borta eller på så kallat skyddat boende? Är hon manne tryggast på de gator och torg där andra kvinnor inte vågar röra sig efter mörkrets inbrott? Vad svarar vi kristdemokrater på frågor som dessa?

Vi vänder på det och säger att det inte är det mobbade barnet eller den misshandlade kvinnans rörelsefrihet som skall inskränkas. Inte i första hand. Det är förövarnas rörelsefrihet som måste kontrolleras. Överträder han besöksförbudet skall han i värsta fall förses med fotboja eller kontrolleras på något annat effektivt sätt. Allt måste göras för att offren skall kunna leva ett så normalt liv som möjligt. Det gäller också i skolan – det är alltså inte det mobbade barnet som skall ”åtgärdas” utan mobbarna!

Men de äldre är väl ändå trygga i sitt lugna bo? Inte alla. Många lever istället i trygg förvisning om att de inte kommer att få adekvat hjälp och vård när de en

dag inte längre klarar sig själva.

En äldre dam kliver på tunnelbanetåget vid Solna centrum. Hon har en kasse full med blommor och berättar att hon skall hälsa på sin Alzheimersjuka man på ”hemmet”.

Efter en stund kryper det fram att äldreboendet sannerligen inte är något riktigt hem.

” Jag och flera andra har anmält stället och de har fått ett föreläggande, men själv skulle jag hellre kasta mig ut från nionde våningen än utstå den så kallade omsorg min man får, säger hon. ”

Trygghet är ett fint politikerord som alltför ofta saknar mening. Det är vår uppgift att fylla det med verkligt innehåll. Det kan vi och det ska vi göra när vi kommit till makten efter 2006 års val, men vi vilar inte på hanen fram till dess.

Vid kristdemokraternas Riksting i Borås förra veckan hade jag glädjen att utlysa partiets Äldreår. Vi kommer under året att jobba med olika förslag på hur våra äldre – friska och sunda lika väl som sjuka och sköra – skall kunna få en god livskvalitet. Somliga vill gå i delpension före 65-årsåldern. Den möjligheten skall finnas. Finansministern vill begränsa den, det vill inte vi – men vi vill komplettera den med möjligheter för dem som vill jobba vidare som anställda på hel- eller deltid fram till 72 års ålder. Ibland när man ser på TV kan man få för sig att det i stort sett bara är 20- och 30-åringar som har erfarenhet och kunskap. Så är det naturligtvis inte. Yrkes- och livserfarenhet är verkliga tillgångar.

Det är kanske inte korrekt att glädja sig åt politiska motståndares framgångar. Det gör jag inte heller när det gäller den så kallade Junilistan som kom från ingenstans och fick hela tre mandat i EU-valet. Men en sak glädde jag mig åt: Deras framgång tolkade jag som något av gubbarnas och de lite äldre damernas revolt. De som stod först på listan är 68 respektive 71 år gamla. Politiken behöver helt visst ungt friskt blod men också erfarenhet och vi har bådaderna i Kristdemokraterna. Vad vill vi då göra för de äldre som behöver hjälp? Vi vill bland annat satsa på rörlig äldreomsorg och har uppmärksammat en mobil läkarverksamhet i Uppsala som riktar sig till äldre i ordinärt boende när de blir akut sjuka. De patienter det handlar om är sådana som distriktssköterskan är

osäker på om de skall skickas till sjukhus eller inte. I första hand ska ordinarie husläkare tillfrågas om han eller hon kan göra hembesök. När det inte går kan ”mobila doktorn” rycka ut. Det ger snabb hjälp för många och minskar trycket på ambulanspersonal och akutsjukhus.

– Tränger de äldre ut familjepolitiken i kristdemokraternas program? Det undrade en bekant som uppmärksammat att Äldreåret ersätter Familjens år i vår kalender.

Självklart inte. Vi ägnar oss alltid åt familjepolitiken och det förblir en av våra främsta frågor också inför 2006 års val. Men frågan är belysande. Det är som om vi förutsätter att de gamla inte längre är en del av familjen. I det bondesamhälle vi kommer ifrån flyttade de gamla in på ”undantaget” när äldste sonen – det var nästan alltid han – tog över gården. Men nog var de med i familjen – älskade och aktade och många gjorde mer än sitt dagsverke länge än.

Vi som idag är i aktiv ålder borde kanske bättre förstå att den livslånga relationen – god eller dålig – med våra barn är beroende av hur vi umgåtts med barnen när de var små.

Ibland har jobbet slukat oss och familjen kommit i andra hand. Ibland – jag skulle tro ännu oftare – har TV-tittande och andra ”fritidsmåsten” trängt undan samvaron med våra närmaste. Nu läser vi att allt fler föräldrar låter sina barn gå kvar på dagis när de själva har semester. Det kan vara en ensamförälder som inte har någon avlastning och inte heller fått en kollo-plats för sitt barn – men om det är två friska föräldrar? Är det rimligt? Har inte barnen också rätt till ett avbrott – semester – från sina dagliga sysslor? Som politiker har jag naturligtvis inget att göra med hur folk umgås med sina barn och sina föräldrar. Men jag och andra politiker har ett ansvar att skapa förutsättningar för ett gott familjeliv för alla generationer. Och här är det då alldeles särskilt viktigt att värna de som kanske skriker högt men som i praktiken ändå saknar röst. Jag syftar återigen på barnen. Vi är inte barnens parti. Barn skall inte tillhöra något parti, tycker jag. Men vi kristdemokrater tar barnens parti. Vad betyder det? Jo, allt som i hög grad berör barnen söker vi se i första hand från barnets perspektiv. Familjen är den enhet som har bäst förutsättning att ge det lilla barnet trygghet och bli en säker brygga ut i samhället och de stora sammanhangen. Föräldrarna blir förebilder och vi menar att barn i görligaste mån bör få växa upp med en pappa och en mamma. Därför har vi röstat nej när regering och riksdag drivit

igenom en lag som ger två män eller två kvinnor möjlighet att adoptera barn tillsammans. Enbart adopterade barn kan komma i en situation där deras bägge föräldrar har samma kön. Och vi vet nu att adopterade barn har en situation som gör dem speciellt sårbara. Det är inte försvarligt att utsätta barnen för den här komplikationen. Praktiskt taget alla remissinstanser med barnkunskap, med exempel som BRIS, Rädda Barnen, Barnombudsmannen och Socialstyrelsen i spetsen tyckte som vi. Den politiska majoriteten ville annorlunda och ansåg att risken för barnen uppvägs av möjligheten att tillfredsställa en stark önskan hos vuxna.

När barnen blir lite äldre är det dags för familjen att bestämma vilken typ av barnomsorg som passar bäst. Vi har i alla år kämpat för valfrihet och för ett offentligt stöd till all barnomsorg. Oavsett om det gäller ett kommunalt eller privat dagis, om man själv vill ta hand om barnen under den första tiden eller låter farfar göra det. Vi tror att en majoritet av svenska folket delar vår åsikt, men det visar sig tyvärr ännu inte när man röstar. Då får man också nöja sig med samma typ av valfrihet som myntades på den tiden då en T-Ford kunde levereras i valfri färg – så länge den var svart.

Vi kristdemokrater kommer att också framöver enträget kämpa för valfrihet i barnomsorgen.

När barnen sedan kommer i skolan möter nya problem. Trots att cirka 20 procent av samtliga läraranställda, det vill säga 35 000 personer, är obehöriga utannonseras få lärartjänster på arbetsmarknaden. Saknas utbildande lärare? Inte i det korta perspektivet. Enligt Lärarnas Arbetslöshetskassa ökar arbetslösheten bland utexaminerade grundskollärare. Slutsatsen är att de obehöriga lärarna har börjat tränga ut de behöriga därför att kommunerna vill eller måste spara pengar. Man tar sig för pannan. Det hjälper inte, men man gör det igen och igen när man läser statistiken som visar hur dåligt vi utnyttjar våra resurser. Sverige är sämst i Norden och sämre än OECD-genomsnittet när det gäller lärare med full behörighet på gymnasienivå. Tre av fyra lärare har svårt att koppla av från arbetet när de kommer hem. Var fjärde lärare känner olust inför att gå till jobbet. Av Lärarförbundets medlemmar var 8-10 procent eller cirka 20 000 lärare långtidssjukskrivna förra året. När lärarna mår så dåligt är det uppenbart att inte heller barnen mår väl. Min känsla är att medan vi ställer lärarna inför alltför hårda villkor så ställer vi inte tillräckligt tydliga krav på eleverna i lägre klasser för att sedan stressa dem från åttan. Därför vill vi införa

betyg i lägre klasser och på så sätt fasa in ett betygssystem som skolan måste ha som sporre och även som viktigt urvalskriterium.

Alla vill inte gå vidare till teoretiska studier utan önskar inget högre än att tidigt komma ut i arbetslivet. För att också deras utbildning skall leda fram till kvalificerat yrkesarbete krävs att vi satsar på ett lärlingssystem i näringslivet. På universitetsnivå förordar vi ett system med ett begränsat antal universitet med forskarutbildning – kanske ett tiotal som kan utvecklas till internationella spetsuniversitet. Andra högskolor bör kunna ge antingen en kvalificerad specialitet som fallet är med de konstnärliga skolorna – Musikhögskolan, Konstfack etc. Eller bli mer lika amerikanska liberal arts colleges som ger bra utbildning på grundnivå, medan forskarutbildningen alltså koncentreras till de stora universiteten och de tekniska eller medicinska högskolorna.

Socialdemokraterna vill att allt fler högskolor skall bli universitet. Men skall namnet betyda något skall man bedriva forskarutbildning och högre forskning på universiteten.

Och det har vi inte råd att göra med riktigt hög kvalitet på dagens alla universitets- och högskoleorter. Vi måste satsa mer på den högre utbildningen, men vi måste också prioritera.

Kristdemokraternas reformiver är stor på många områden. Men var skall vi ta't?

Jag lyssnade lite på min moderate partiledarekollegas sommarprat i radio nyligen. Han inledde sitt program med att lova lyssnarna att om de höll ut i 90 minuter så skulle han inte nämna ordet skatter en enda gång. Det var väl en känga till företrädaren som ofta talade om skatter. Men Fredrik får ursäkta. När man talar politik är det nog nödvändigt att också tala om skatter. Åtminstone i Sverige. För vår del kan jag säga det rakt ut. Vi behöver mer skattepengar! Men det får vi inte med ständigt högre skattesatser. Tvärtom, skattetrycket måste ner. Det är en av flera förutsättningar för uthålligt högre tillväxt. En tillväxt som skall skapa utrymme både för ökade investeringar och mer av offentlig och privat konsumtion.

Kristdemokraterna prioriterar borttagandet av den skadliga förmögenhetsskatten och den orättmätiga fastighetsskatten som sannerligen rimmar illa med principen om skatt efter bärkraft. Kombinationen av dessa

skatter är förödande för många också här på Gotland. Här innebar fjolårets fastighetstaxering att hus som ligger närmare än 75 meter från stranden taxerats upp med i genomsnitt 55 procent. Det var den största ökningen i landet.

”Vi ser hur det här slår mot de permanentboende som vi värnar om”, kommenterade Björn Jansson höjningen i fjol. Det gjorde han som socialdemokratiskt kommunalråd här i Gotlands kommun. Vad är talet om ”värnet” värt?

Visst älskar vi svenskar våra sommarställen. Men vi vill ju inte att städer som Visby skall blomma upp enbart på sommaren för att under vinterhalvåret förvandlas till en kuliss.

Vi vill inte ha ytterligare segregation utefter svenska kuster och vattendrag. Vi vill att de fastboende skall ha råd att bo kvar. Så blir det inte om sossarna får bestämma.

Far och flyg säger jag till den motsträvige Bosse Ringholm – men använd inte regeringsplanet varje gång!

Det finns ingen gratis lunch. Det har jag minsann märkt under också denna intensiva vecka. Även ölen kostar en slant och det kan den vara värd. Men här kan det – och det har väl inte undgått någon – lätt bli för mycket av det goda. Vilket osökt för mig in på det ämne där vi kristdemokrater får på nyllet av landets förenade ledarskribenter. Kristdemokraterna har helhjärtat välkomnat tio nya medlemsstater och inte – likt de tre partier som är större än vi i riksdagen – velat gardera oss mot det hjärnsnöke som går under namnet social turism.

Men vi har inte med samma förtjustning hälsat den näst intill obegränsade privatimporten av sprit öster – och söderifrån. Vi har föreslagit att Sverige – ensidigt om så blir nödvändigt – inför meningsfulla införselregler. Vi föreslår ransoner som man kan bära – inte sådana som det krävs en mindre skåpbil för att forsla över gränsen. Vi köper inte argumentet att öl, vin och sprit är handelsvaror som andra. Sverige har för övrigt varit med att förhandla fram att alkohol och tobak skall betecknas som en folkhälsofråga i EU:s nya grundlag.

Titta på Finland som sänkt skatten för att möta privatimporten från de baltiska staterna. Där har man fått se en ökad spritförsäljning på 40 procent.

Lättillgängliga och omåttliga mängder av alkohol leder till mer våldsbrott och mer alkoholism. I Finland räknar nu forskarna med att antalet alkoholrelaterade dödsfall skall öka med 500-600 per år. Finlands sak är vår – sa vi med rätta en gång. Men nu kan vi bara konstatera att Finlands sak är svår och att vi måste välja en annan väg.

Inom miljöområdet – inte minst – behövs det mer av gem samma tag inom EU. Men varför skall EU bestämma över Sveriges alkoholpolitik – över hur vi söker klara folkhälsan?

Och ni mina borgerliga systrar och bröder i andra partier – räkna inte med oss när ni okritiskt sväljer EU:s alkoholpolitik. Jag kan inte sticka under stol med att alkoholpolitiken vid sidan av energipolitiken är ett område där vi har olika uppfattningar.

Vi Kristdemokrater vill stärka det borgerliga samarbetet inför valet 2006. Nu är tiden att ta upp tvistefrågorna mellan oss på bordet för att se vilka som kan elimineras och vilka vi måste låta väljarna ta ställning till. Ett överskuggande – men kanske inte allt annat överskuggande – mål, är ett maktskifte 2006. Det finns meningsskillnader mellan de fyra partierna. Men inriktningen är tydligare och samsynen större än någonsin tidigare. Jag och mitt parti kommer att arbeta för gemensamma ageranden mellan de fyra borgerliga partierna. Skolpolitiken, arbetsmarknadspolitiken, rättsväsendet och småföretagarpolitiken är områden där vi bör kunna ge väljarna tydliga besked i god tid inför valet.

Att statsråd tar sig friheter som oppositionspolitiker inte ens skulle drömma om är bara ett av många tecken på att nuvarande maktinnehav gått för långt. Jag säger inte att borgerliga politiker efter många decennier vid makten inte också skulle missbruka den.

Men nu är det socialdemokraterna – stödda på kommunister – som arrogant delar posterna mellan sig och underminerar den ena offentliga verksamheten efter den andra.

Jag har nämnt sjukvården.

Är vi nöjda? Polisen? Vad sägs? Hela rättsväsendet är i gungning varnar presidenten för Svea Hovrätt! Företagen flyttar ut, säljs ut och de som stannar

växer inte. Sverige avindustrialiseras i snabb takt. Regeringen samtalar med Svenskt Näringsliv, men snacket leder ingen vart. Vi kristdemokrater begär inget stöd till enskilda näringsgrenar. Tvärt om – bort med stödet och in med konkurrenskraftiga regler och skatter. Då kommer det att hända saker i Sverige.

Istället för att avveckla vill vi utveckla och skapa tillväxt till nytta för oss alla. Men också för andra folk. Kampen för de mänskliga rättigheterna är en grundsten i Kristdemokratin. Det är också ett skäl till att vi – vid sidan av ett starkt program för bättre levnadsvillkor i Sverige – vill satsa på ett generöst och effektivt biståndsarbete. Men Sverige måste också agera aktivt vid akuta katastrofer som den vi nu ser i västra Sudan. Sveriges röst måste höras men regeringen är dödstyst. Var finns arvet från Olof Palme, när det gäller internationellt engagemang?

Häromdagen blev jag tillfrågad av en person om vi kristdemokrater i alla lägen motsätter oss dödsstraff också när det till exempel är fråga om folkmord. Ett aktuellt fall är naturligtvis lagföringen av Saddam Hussein. Skall vi protestera om den massmördaren får sona med sitt liv? Självklart bör vi akta oss för att sätta oss till doms över demokratier i vardande som har att hantera ett blodigt förflutet. Vad vi kan och bör göra är att som ett led i biståndsarbete förmedla rättsstatsprinciper och mänskliga rättigheter. Dödsstraffet hör aldrig hemma i en verklig rättsstat. Varken i Irak eller USA.

Men åter till den svenska inrikespolitiken: Jag är övertygad om att vi borgerliga partier – några tydliga meningsmotsättningar till trots – kan skapa bättre förutsättningar för näringslivet, jobben och den offentliga servicen när vi får ert förtroende i valet 2006.

Eller har ni fortfarande störst förtroende för löftena från statsministern med den fryntliga nunan? Han som i september år 2000 öppnade det nya millenniets första riksmöte med orden:

”Massarbetslösheten är bruten. Tillväxten är hög. Sverige intar en tätposition i den nya ekonomin. Vi är väl förberedda för framtiden. Det är tid för reformer”

Sedan dess har vi sett hur regeringens mål förvandlats till hägringar när det gäller arbetslösheten, sjukskrivningarna, minskningen av antalet socialbidragstagare och minskningen av antalet poliser – de är i dag 10 procent färre än för 10 år

sedan.

Ofattbara 200 000 människor inom äldreården lider av undernäring.

Visst är det tid för reformer. Hög tid – skulle jag vilja säga – för den viktigaste av dem alla; Ett regeringskifte.

Tack för ordet!

Taggar

2000-tal, 2004, Almedalen, Kristdemokraterna, Man, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/goran-hagglund-almedalstal-2004>